

Torshälla stads nämnd

Yttrande över remiss (KSKF/2016:132)

Handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021

Förslag till beslut

Yttrandet antas och skickas till kommunstyrelsen.

Förslag till kommunfullmäktige

Handlingsplanen godkänns i enlighet med utredningens förslag efter komplettering med föreslagna justeringar.

Sammanfattning

Förslag till handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021, beskriver nuläge och behov, ansvar och organisation samt målsättning med tillgänglighetsarbetet som ska konkretiseras i det ordinarie styrsystemet på både kommunövergripande och för enskilda nämnders- och bolag.

Tillgänglighet är en mänsklig rättighet och grundläggande förutsättning i en demokrati.

Handlingsplanen behöver kompletteras med en beskrivande inledning som ger handlingsplanen ett tydligt sammanhang. Viktiga begrepp liksom ansvar och organisation behöver förtydligas. Även mätbara mål och uppföljning ur verksamhets- och arbetsgivarperspektiv bör tas fram och integreras i kommunens planerings- och uppföljningsprocess.

Det finns oftast begränsade möjligheter till kostnadseffektiva lösningar för en ökad tillgänglighet. Tillgänglighet är en lagstadgad rättighet och att göra avsteg från dessa lagkrav nu, skapar större investeringsbehov/kostnader i framtiden.

Ärendebeskrivning

Kommunledningskontoret har inkommit med en skrivelse till Kommunstyrelsen daterad den 11 april 2016. Av skrivelsen framgår att förslag till handlingsplan för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 har arbetats fram av

kommunledningskontoret. Under arbetet gång har samråd skett med kommunala rådet för funktionshinderfrågor. Handlingsplanen innehåller förslag till målsättning för tillgänglighetsarbetet som omfattar hela kommunkoncernen.

Handlingsplanen beskriver nuläge och behov, ansvar och organisation samt målsättning med tillgänglighetsarbetet som ska konkretiseras i det ordinarie styrsystemet på både kommunövergripande och för enskilda nämnders- och bolag.

Förslag till handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 remitteras till kommunens samtliga nämnder, styrelser, råd och beredningar för yttrande. Remissvaren ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 30 augusti 2016.

Yttrande

Grunden i arbete med tillgänglighet är att främja, skydda och säkerställa de mänskliga rättigheterna. Detta arbete sker på global, nationell, regional och lokal nivå. Som hjälp i arbetet finns ett flertal styrande dokument som visar väg till ett gott förbättringsarbete.

Jämställdhetsperspektivet behöver förtydligas genomgående i hela planen, med fokus på de områden där det idag råder lägsta graden av jämställdhet. Även barnrättsperspektivet behöver förtydligas.

FN, Förenta nationerna, har tagit fram standardregler och en konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som Sverige har ratificerat. Nationellt finns handlingsplanen "Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken". För att påskynda jämlikhetsarbetet togs även en strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken i Sverige "En strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011-2016". Även i Plan- och bygglagen (SFS 2010:900) ställs tydliga krav på tillgänglighet vid färdigställande och ändring av allmänna platser samt på att enkelt avhjälpna hinder ska undanröjas på allmänna platser. För att förtydliga bestämmelserna har Boverket utfärdat detaljerade föreskrifter. I handlingsplanen ges en sammanfattande beskrivningen av ovanstående vilket utgör en bra utgångspunkt för det fortsatta arbetet, och ett bra stöd i olika former av samarbeten för att utveckla tillgängligheten. Dessa källhänvisningar bör synliggöras.

Det är även positivt att de grundläggande värderingar, som ligger bakom arbetet för ökad tillgänglighet, beskrivs i inledningen av handlingsplanen.

Det är önskvärt att definitionen av begrepp kompletteras med definition av begreppet funktionsvariation, som ofta används idag.

Ansvar och organisation för tillgänglighetsarbetet behöver ytterligare tydliggöras utifrån erfarenheten av tillgänglighetsvandringar, som genomförts i Torshälla. Klargörande om syfte med olika delar av tillgänglighetsarbetet, hur det som

framkommer ska tas tillvara och omsättas i praktiken behövs. Någon form av checklista för tillgänglighetsarbetet som innehåller:

- Hur ska olika former för tillgänglighetsinventeringar ske
- I vilka skeden är det lämpligt
- Vilka bör vara delaktiga

Även mätbara mål och uppföljning ur verksamhets- och arbetsgivarperspektiv bör tas fram och integreras i kommunens planerings- och uppföljningsprocess. På så sätt kan det säkras att resultat efterfrågas och att plan skapas för att finansiera och genomföra de insatser som krävs.

De övergripande målen är föredömligt kortfattat och tydligt beskrivna. Majoriteten av målen är av sådan karaktär att kommunkoncernen har egen rådgivning över resultatet. Ett fåtal av målen kräver insatser av andra. Detta bör tydliggöras.

Finansiering

Det finns oftast begränsade möjligheter till kostnadseffektiva lösningar för en ökad tillgänglighet. Tillgänglighet är en lagstadgad rättighet och att göra avsteg från dessa lagkrav nu, skapar större investeringsbehov/kostnader i framtiden. Det är mer kostsamt att göra om än att göra rätt från början.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Människor med funktionsnedsättningar löper större risk att hamna i ett utanförskap än andra. Utifrån hållbar utveckling bör tillgänglighet för alla vara ett jämlikhetskrav och en demokratifråga. Alla har rätt till och ska ges möjlighet att delta i det dagliga samhällslivet på jämlika villkor. Det handlar om allt från arbetsliv, utbildningar och friluftsliv till möjligheten att ta del av samhällstjänster, utbud av tjänster och information. Därför är det viktigt att tillgänglighetsperspektivet finns med i alla processer.

TORSHÄLLA STADS FÖRVALTNING

Ingrid Sköldmo
förvaltningschef

**Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen**

§ 50

Remiss - Handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 (TSN/2016:106)

Beslut

Ärendet bereds och tas upp på arbetsutskottets sammanträde den 16 augusti 2016.

Ärendebeskrivning

Kommunledningskontoret har inkommit med en skrivelse i ärendet daterad den 11 april 2016. Av skrivelsen framgår att förslag till handlingsplan för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har samråd skett med kommunala rådet för funktionshinderfrågor. Handlingsplanen innehåller förslag till målsättning för tillgänglighetsarbetet som omfattar hela kommunkoncernen.

Handlingsplanen beskriver nuläge och behov, ansvar och organisation samt målsättning med tillgänglighetsarbetet som ska konkretiseras i det ordinarie styrsystemet på både kommunövergripande och för enskilda nämnders- och bolag

Förslag till handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 remitteras till kommunens samtliga nämnder, styrelser, råd och beredningar för yttrande. Remissvaren ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 30 augusti 2016.

Föredragande: Karin Engstad

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Några frågeställningar till era remissyttranden

Eskilstuna kommuns plan för jämlik folkhälsa och social uthållighet 2017-2021 består av två delar:

- Eskilstuna kommuns plan för jämlik folkhälsa och social uthållighet 2017-2021
- Anvisning – jämlik folkhälsa (Bilaga 1)

Med remissyttranden från samtliga nämnder, bolagstyrelser och samrådsorgan samt intressenter som varit involverade i processen vill kommunledningskontoret få in synpunkter samt eventuella förbättringsförslag för de två dokumenten.

Några frågeställningar att fundera kring när ni svarar på remissen:

1. Är dokumenten begripliga?
2. Är planen och anvisningen meningsfulla i er roll eller i den kontext ni verkar i?
Dela med er av era tankar om saken.
3. Kan planen och anvisningen ge stöd i er roll eller i den kontext ni verkar i?
4. Är anvisningen praktiskt användbar i er vardag/er kontext?
Dela med er av era tankar om saken.
5. Saknar ni något i dokumenten?

Remiss från kommunstyrelsen

Handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017 – 2021

Ärendet remitteras till er för yttrande. Yttrandet ska ha kommit in till kommunstyrelsen via LEX och på papper senast den 30 augusti 2016.

Remissinstanser

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och räddningstjänstnämnden
Socialnämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Torshälla Stads nämnd
Vård- och omsorgsnämnden
Överförmyndarnämnden
Eskilstuna kommunföretag AB
Jämställdhetsberedningen
Trygga Eskilstuna
Kommunala pensionärsrådet
Kommunala rådet för interkulturella frågor
Kommunala rådet för funktionshinderfrågor
Kommunala minoritetsrådet

Ansvarig handläggare på kommunledningskontoret

Marita Skog

§ 105

Remiss av förslag - Handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 (KSKF/2016:132)

Beslut

1. Förslag till handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 remitteras till kommunens samtliga nämnder, styrelser, råd och beredningar för yttrande.
2. Remissvaren ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 30 augusti 2016.

Ärendebeskrivning

Kommunledningskontoret har inkommit med en skrivelse i ärendet daterad den 11 april 2016. Av skrivelsen framgår att förslag till handlingsplan för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har samråd skett med kommunala rådet för funktionshinderfrågor. Handlingsplanen innehåller förslag till målsättning för tillgänglighetsarbetet som omfattar hela kommunkoncernen.

Handlingsplanen beskriver nuläge och behov, ansvar och organisation samt målsättning med tillgänglighetsarbetet som ska konkretiseras i det ordinarie styrsystemet på både kommunövergripande och för enskilda nämnders- och bolag

Förslag till handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 remitteras till kommunens samtliga nämnder, styrelser, råd och beredningar för yttrande. Remissvaren ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 30 augusti 2016.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning är sedan 2009 styrande för funktionshinderspolitiken. Konventionen utgår från grundläggande principer som jämlikhet och icke-diskriminering och varje individs möjligheter att utifrån sina förutsättningar delta i samhällslivets alla delar. Tillgänglighet är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Ett effektivt tillgänglighetsarbete handlar om fungerande socialt liv där det finns service, mötesplatser, och trygghet samt möjlighet till delaktighet och inflytande över vardagen för alla människor, vilket i sin tur bidrar till bättre folkhälsa. Handlingsplanen för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska också ses som en viktig strategi för att uppnå en jämlik en folkhälsa i Eskilstuna.

Yrkanden

Sarita Hotti (S) yrkar bifall till kommunledningskontorets förslag.

Beslutet skickas till:
Samtliga nämnder och bolag
Kommunstyrelsens samrådsorgan
Jämställdhetsberedningen
Trygga Eskilstuna

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Remissversion - Handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017 - 2021

Inledning

Tillgänglighet är en mänsklig rättighet kopplad till delaktighet och demokrati. Men det är också samhällsekonomiskt lönsamt att verka för tillgänglighet. Ofta handlar det om relativt enkla insatser och små medel som gör att alla kan vara delaktiga i samhällets olika delar. Ett effektivt tillgänglighetsarbete påverkar folkhälsan genom att människor mår bättre, kan utbilda sig och få arbete och på andra sätt vara delaktiga i samhället.

Att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning är en grundläggande förutsättning för att uppnå jämställdhet och mångfald i Eskilstuna kommun. Tillgänglighet är en del av den sociala dimensionen i hållbar utveckling. Det handlar om ett fungerande socialt liv där det finns service, mötesplatser och trygghet samt möjlighet till delaktighet och inflytande över vardagen för alla människor.

Det beräknas att ca 10 procent av Sveriges befolkning har någon form av funktionsnedsättning. Förändringar i samhället reducerar funktionshinder men kan även öka dem i vissa fall. Ibland krävs särskilda lösningar för personer med funktionsnedsättning. Det är samtidigt viktigt att påpeka att anpassade åtgärder och lösningar som är nödvändiga för 10 procent av befolkningen, underlättar för 40 procent och gör det bekvämt för 100 procent. Universella lösningar såsom elektroniska dörröppnare, rymliga hissar och texter skrivna på ett enkelt och tydligt språk är därför att föredra. Arbetet för tillgänglighet berör och gynnar alla i Eskilstuna kommun.

Invånare, brukare och kunder ska kunna ta del av kommunens lokaler och verksamheter på likvärdiga villkor. Kommunen som arbetsplats ska vara tillgänglig för medarbetare och arbetssökande. Utgångspunkten i all planering och genomförande av kommunens verksamheter är att människor är olika och har olika förutsättningar, behov och önskemål. Tillgänglighetsfrågorna ska integreras som en naturlig del i det dagliga arbetet.

Lagar som styr

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Sedan 2009 ska Eskilstuna kommun följa FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. De allmänna principerna redovisas i artikel 3 och är:

- respekt för människors värde och självbestämmande
- icke-diskriminering
- fullständigt och faktiskt deltagande i samhället
- respekt för olikheter och acceptering av att personer med funktionsnedsättning är en del av den biologiska mångfalden
- lika möjligheter
- tillgänglighet
- jämställdhet mellan kvinnor och män
- respekt för den löpande utvecklingen av förmågorna hos barn med funktionsnedsättning

Regeringens strategi för funktionshinderpolitiken

De nationella målen för funktionshinderspolitiken slogs fast år 2000. Målen är ständigt aktuella och har inge bortre tidsgräns.

De är:

- samhällsgemenskap med mångfald som grund
- samhället ska utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet
- jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning.

Inriktningen på arbetet ska vara att

- skapa förutsättningar för självständighet och självbestämmande
- förebygga och bekämpa diskriminering
- identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning

Nationella lagar

Det är starkt uttalat i den svenska lagstiftningen att samhället ska göras tillgängligt och användbart för alla oavsett funktionsförmåga och det finns flera lagar, riktlinjer och föreskrifter som direkt berör arbetet med tillgänglighet. Exempel på lagar är Arbetsmiljölagen, Diskrimineringslagen, Lagen om stöd och service, Plan- och bygglagen, Skollagen, Språklagen och Socialtjänstlagen.

Definition av begrepp

Funktionsnedsättning

En persons nedsättning av fysisk, psykisk, intellektuell, kognitiv, emotionell eller sensorisk funktionsförmåga, vilken uppstår till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana skador, tillstånd eller sjukdomar kan vara livslånga eller tillfälliga. Många av oss har någon form av funktionsnedsättning. En nedsättning syns inte alltid utanpå.

Funktionshinder

Det hinder som samhället utgör på grund av en persons funktionsnedsättning. Det betyder att omgivningen är otillräcklig på något sätt. Det är miljön som blir ett funktionshinder i de fall den blir en begränsning för personer med funktionsnedsättning. En person som använder rullstol blir funktionshindrad när det saknas ramp för att ta sig in i en byggnad. En person med födoämnesallergi blir funktionshindrad om det inte finns alternativa val i lunchmenyn i personalmatsalen.

Tillgänglighet

Tillgänglighet kan indelas i organisatorisk, fysisk, social, psykisk, kommunikativ och ekonomisk tillgänglighet. Att arbeta med tillgänglighet innebär att vi till exempel gör både information och fysisk miljö användbar för alla.

Beredning

Handlingsplanen har tagits fram i samverkan med förvaltningarna samt kommunens råd för funktionshinderfrågor. Planen fastställs av kommunfullmäktige.

Ansvar och organisation för tillgänglighetsarbetet

Alla medarbetare i kommunen har ett ansvar att bidra till att rättigheterna förverkligas. För att nå målen krävs en god samverkan och samarbete både internt inom kommunkoncernen och externt med föreningar, organisationer, myndigheter och företag.

Det övergripande samordningsansvaret ligger hos kommunledningskontoret. Kommunala rådet för funktionshinderfrågor är ett samrådsorgan.

En eller flera tillgänglighetsansvariga ska finnas på varje förvaltning och i varje bolag. Deras uppdrag är att driva på och samordna tillgänglighetsarbetet.

Mål och uppföljning

Varje nämnd och styrelse ska bryta ner handlingsplanens övergripande mål i årliga åtaganden som redovisas i kommunens delårs- och årsbokslut. Åtagandena ska vara kopplade både till ett verksamhets- och ett arbetsgivarperspektiv.

Nuläge och behovsanalys

Många åtgärder genomförs kontinuerligt och förutsättningarna och möjligheterna för personer funktionsnedsättning förbättras ständigt. Det kan dock samtidigt konstateras att arbetet inte i tillräckligt stor utsträckning sker på ett systematiskt sätt ute i verksamheterna. Kartläggning av nuläge och behov samt utvärdering av genomförda insatser sker inte i tillräckligt stor omfattning och relativt enkla åtgärder som spelar stor roll för människor med funktionsnedsättning uteblir.

En kartläggning av hur tillgänglighetsarbetet bedrivs idag i förvaltningar och bolag behöver genomföras. Både extern och intern information om kommunens tillgänglighetsarbete behöver utvecklas. Kunskap och kompetens inom området behöver öka i verksamheterna. Kunskapen ska kopplas både till ett verksamhets- och ett arbetsgivarperspektiv.

Målsättning med tillgänglighetsarbetet

Övergripande mål

Personer med funktionsnedsättning har rätt till god livskvalitet och hälsa vilket möjliggörs genom boende, sysselsättning, fritid och ett fullt deltagande i samhället på jämlika villkor. I Eskilstuna kommun ska alla människor ges förutsättningar för att leva självständigt och göra egna val.

1. Bemötande

Personer med funktionsnedsättning upplever ett gott och respektfullt bemötande i kontakten med kommunens medarbetare.

2. Kunskap

Medarbetare har, i förhållande till sin profession, kunskap om funktionsnedsättningar, hur funktionshinder kan påverka människors delaktighet.

3. Upphandling

Tillgänglighetskrav finns med vid upphandling. Beställarkompetens omfattar kunskap om funktionsnedsättningar och tillgänglighet.

4. Information och kommunikation

Kommunens externa och interna information är tillgänglig genom att alla ges möjlighet att hitta information och kommunicera utifrån sina förutsättningar.

5. Fysisk miljö

Det är lätt att ta sig till och från kommunens verksamheter samt att använda de verksamheter, lokaler, bostäder och utemiljöer som kommunen erbjuder.

Kommunen verkar genom information för att privatäga, publika lokaler blir tillgängliga i så stor uträkning som det är möjligt. Detsamma gäller vid privatägd ny- och ombyggnation av flerfamiljshus.

6. Utbildning

Personer med funktionsnedsättning får de resurser de behöver för att kunna utvecklas så långt det är möjligt och genomföra de utbildningar för både barn och vuxna som kommunen erbjuder.

7. Arbete och sysselsättning

I Eskilstuna finns goda möjligheter till arbete alternativt meningsfull sysselsättning oavsett funktionsförmåga.

Hos kommunen som arbetsgivare rekryteras medarbetare med funktionsnedsättningar och arbetsplatserna är anpassade för att uppnå likvärdiga arbetsvillkor.

8. Kultur och fritid

Alla har möjlighet att besöka kommunens mötesplatser och delta i de aktiviteter kommunen erbjuder.

9. Stöd, service och tjänster

Personer med funktionsnedsättning har tillgång till en tillgänglig bostad och stödinsatser efter behov. Respekt för individens önskemål och självständiga val samt full delaktighet i samhället präglar både utformning och utförande av insatser.